

Чурапчыга күн тахсар!

САНА ОЛОХ

12+

2020 сыл
Сэтинньи
6 күнэ
бээтинсэ
№ 83
(11738)

Чурапчы улуугун хаһыата • ХАҤЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР • @sanaoloh

сэтинньи 6 >

сэтинньи 7 >

сэтинньи 8 >

сэтинньи 9 >

сэтинньи 10 >

сэтинньи 11 >

сэтинньи 12 >

— НОВОСТИ УЛУСА —

По программе поддержки местных инициатив в селе Арылах благоустроили спортзал

Село Арылах участвует в программе поддержки местных инициатив с 2017 года. Так в первые два года утеплили спортзал, построенный силами жителей. Два гранта, полученных по данной программе, направлены на улучшение системы отопления и на косметический ремонт спортзала.

Глава Арылахского наслега Николай Сыромятников считает, что программа доказала свою эффективность по реализации народных проектов в малых селах. Кроме этого, пробудила в людях чувство сопричастности и живого участия в реализации проектов. Население, местные фермеры, организации и земледельцы в столице республики приняли активное участие в жизни наслега.

«У населения появилась понимание важности участия и вклада каждого жителя в развитие села. Это еще больше привлекает людей к своему родному краю. Финансовое управление Чурапчинского района очень помогает методическими пособиями. Мы постоянно чувствуем поддержку со стороны администрации улуса», — поделился руководителем наслега.

Глава наслега внес предложение по распределению грантов. Суммы грантов выделят исходя из проблем, которые предстоит решить, а не по критериям по количеству проживающих.

Следующий проект жителей это капитальный ремонт Николаевской церкви, которая построена в 1899 году. Здание из года в год ветшает. Многие жители ставят вопрос спасения данного памятника деревянного зодчества. Арылахцы хотят начать работы своими силами и также надеются на поддержку республики в восстановлении здания.

Благодаря программе поддержки местных инициатив в Якутии ежегодно реализуются более 400 проектов. По условиям реализации программы основная доля финансирования проектов предусматривается республиканским бюджетом. Другими источниками являются муниципальный бюджет и спонсорские средства. Также по условиям программы населению необходимо было вложить 3% от общей суммы государственного финансирования. С 2020 года порог равен 0%, то есть для участия в конкурсном отборе проектов населению не обязательно «скидываться» на реализацию заявки. На собраниях инициативных групп жители сами решают, какие проекты заслуживают наибольшего внимания. Лучшие из проектов, которым выделяют средства на реализацию, отбираются по более чем 10 критериям.

Пресс-служба МО «Чурапчинский улус».

көрдөрөр улахан көмө буолуора дии саныбыт. Бэҕэһэ Хомсомуол төрөөбүт күнүгэр "Маарыкчаан" ПО маҕаһынын долбууругар элбэх олохтоох дьон бэйэлэрин баҕа өттүлэринэн дьонно-сэргэбэ күүс көмө буолар бородууксуйалары аҕа-апа-хааллардылар. Ити дьон санаатыттан уурбут аһа-үөлэ бу

ТҮМСҮҮНҮ МЭКТИЭЛИИР ҮТҮӨ САНАА ДОЛБУУРА

Чурапчы улуугун Ленинскэй Хомсомуол төрүтүтэммитэ 100 сылыгар анаан, Бүтүн Арасыйытатаабы Хомсунуус баартыйа Чурапчытаабы салаата 2020 сыл алтынньы 29 күнүттэн саҕалаан 2021 сыл муус устар 17 күнүгэр диэри, Чурапчы нэһилиэгин киинигэр турар "Маарыкчаан" ПО уонна "Аартык" сана аһыллыбыт маҕаһыныгар "Үтүө санаа долбуура" аахсыйаны тэрийдэ.

Бу үөрүүлээх күнү бөдөһө, олохтоохтор бука бары өр күүптүт "Аартык" кырдыабыс маҕаһын сана дьэбэ кириэн, саналы тыһынан үлэтин саҕалыйар дьоро түгэнэ буолла.

"Аан дойдуну аймаабыт ыары өрө туран, ордук нэһилиэнньэбит кыамаат аранатыгар, үлэтэ суохтарга, аҕаардас ийбэ, аҕаба, элбэх оҕолоох ыалларга олус ыарахан балаһыанньаны үөскэтэ. Бу үтүө санаа долбуура улуустук олохтоохторун түмсүүтүгүтэрин

күннэргэ аҕаардас аҕаларга, ийэлэргэ уонна элбэх оҕолоох ыалларга бииги баартыйабыт ревизионнай хамыһыйатын чилиэннэринэн тиксэриллэр. Бүтүн бииги аахсыйабыллар. Илья Березкин салайааччылаах улуустаабы бойобуой дьайыы бэтэрээннэрин Сэбиэтэ кыттыста", — диэн СӨ Ил Түмэнин дьокутаата, КТРФ улуустаабы салаатын сакирэтээрэ Семен Никитин тыл эттэ.

Бойобуой дьайыы кыттылааҕа Илья Березкин бэйэтин тылыгар улуус бары олохтоохторун туора турбака. "Күн кийитэ көмүскэс, Айыы кийитэ аһыныа" эмиэҥ салайтаран, аахсыйага актыбынайдык кытталларыгар ыһырда, "Аартык" маҕаһын чэчирин сайдарыгар баҕа санаатын тиэртэ.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

— УСПУРТ —

Куонкурус кыайыылаабынан Айсен Молюков буолла!

Арылах хонук аһаараа өттүгэр "Дьулурбан" хаһыат көнүл тустууга Арасыйытаабы чөмпүйүөннэтинэн сибээстээн, үгэс быһыытынан тустууну таптааччыларга анаан Инстаграмга @sahasport news сыһыарыа куонкурус тэрийбитэ. Онно 34 киһи бэйэтин билиитин тургутуста.

Куонкурус бастаабы ыйытыта "Ыйааһынарарын чөмпүйүөннэри ааттаан", иккис ыйытыта "Саха бөрөстөрүтүн бириистээх миэстэбэ кимнээх киириэхтэрэй?" диэн этэ. Санатан эттэххэ, хас сөптөөх хоруй ахсын биридди очукуо аабылына. Тэҥнэһи түгэнгэр, ким бэйэтин сылыгын урут ыйыт — ол иннини тахсар диэн хаһан даҕаны халбаннаабат быраабылаах.

"Успуорт тыһынан эттэххэ, куонкуруска састаап син-биир, били Наро-Фоминскайдаабы чөмпүйүөннэт курдук күүстээх этэ. "Дьулурбан" куонкурустарын

араас сылларга кыайыылаахтара: Валерий Гаврильев, Иван Барашков, Иван Рожин, Василий Алексеев, Андрей Александров, Айсен Молюков бары бааллара.

Түмүккэ, чөмпүйүөннэт кыайыылаахтарын тэҥнээн көрүүнэн, түөрт киһи тэн очукуону хомуйда. Ол курдук, Айсен Молюков (6 №-дээх кыттааччы), Эрхаан Константинов (13), Евгений Дьяковский (16), Василий Алексеев (25) — апталыы очукуону хомуйдулар. Манньык түгэнэ, куонкурус балаһыанньатын быһыытынан, бэйэтин хоруйун эрдэ ыйытынан, кыайыылаабынан Айсен Молюков буолар. Кыайыылаабы эбэрдэлибит уонна тустууну дириҥник билэрин иһин сугурыйабыт!

Киниэхэ эрдэ элпилиит курдук, сана бачээтлэнэн тахсыбыт, көнүл тустууга икки төгүллээх олимпийскай чөмпүйүөн Сослан Андиев туһунан кинигэ сүрүн бириис быһыытынан туттарылар. Санатан эттэххэ, буолан ааспыт Арасыйыта түһүлүтүгэр чөмпүйүөннэргэ барыларыгар манньык кинигэ туттарылына. Онон Айсен Молюков биһиэхэ син-биир чөмпүйүөн!

Айсен бииги куонкурустугар иккис төгүлүн субуруччу бастаата. Ол курдук, былырыын күһүн Нур-Султанга ыйытыллыбыт көнүл тустууга аан дойдуну чөмпүйүөннэтигэр 63 (!) кийиттэн кыайыылаабынан тахсыбыта.

Ити курдук, куонкуруска Иван Барашков, Николай Окочешников, Кирилл Павлов, Куочук, Изот Неустроев, Николай Борисов, Анастасия, Егор

Клепадин, Айсен Александров — бизэтин очукуоламмыттарын бэлгиттэххэ сөп.

Түмүккэ, куонкуруска кыттыбыт дьонно барыларыгар барба махталбытын тиздэбит итиэнэ инникитин даҕаны манньык, бииги ыйытар тэрээһиннэригэр көхтөөхтүк кытталларыгар баҕарабыт" — диэн Бүтүр Павлов иһитиннэрэр.

Айсен Молюков: "Оһуобай! Наһаа үчүгэй бириис!"

"Дьулурбан" куонкуруһа урут уруккуттан байэтэ туспа үгэстээх. Ол быһыытынан, хайаан да кыайыылаабы кытта сэлэргэһим, билиһиннэри ыйыттар. Ол сизиринэн, куонкурус кыайыылааҕа Айсен Молюков туһунан билиһиннэрдэххэ, кини бу ыйга 28 сааһын туолар, эдэр киһи. Айсен "Триумф" Успуоркабэлэмнэниикиининтэнажернай саалаатын инструктора. Мадыны, успуорт маастарыгар хандьыдаат Өрөспүүбүлүкэ чөмпүйүөннэтин призера. Быйыл олунньуга, Чурапчы улуугун мас тардыһыага чөмпүйүөннэтин 90 киилэбэ кыайыылааҕа.

"Спорт Якутии" хаһыат ыйыт куонкуруһугар төрдүс миэстэлэнним, — диэр Айсен. — Бастаабыт киһи сэттэ очукуолаах. Оттон мин уонна өссө икки киһи — апталыы очукуолаахпыт. Бэйэм элпилиитин кинилэртэн арыый хойут ыттан кэбиспилиин. Оттон "Дьулурбан" куонкуруһа хайдах эрэ мизэх ордук чугас курдук. Балаһыанньата үчүгэй, туох да меккүөр тахсыбат. Бэйэм сылыктааһымнар — Завур

Угев, Абасгаджи Магомедов, Гаджи Рашидов, Даурен Куруттеев, Алихан Жабраилов, Абдулрашид Садулаев чөмпүйүөннүүлэрин таабыппын. Чөмпүйүөннэти түүннэри кэтээн көрдүм. Ютуб-ханаалга Максим Тихонов уонна Эдуард Григорьев бириг төрөөбүт убайа тэрийбит быһа биэриилэрин. Түгэннэн туһанан, кинилэргэ махталбын тиздэбин. Итиэнэ куонкуруска кыттыбыт дьонно барыларыгар махтанабын! Санааларын түһэрбэтиннэр. Мин эмиз урут манньык тэрээһиннэргэ элбэхтэ кыттан хотторор этим. Оттон кэлин тустуу туһунан элбэи көрө, ааба сатыбын. Онтукам көмөлөстө дии саныбын.

Бу, Сослан Андиев туһунан бэртээхэй кинигэ эбит. Манньык, тустуу туһунан литэрэтиирэни мунньабын. Куонкуруту тэрийбиккитигэр улаханчык махтанабын!

Манна сыһыары туһан эттэххэ, эдэр ыал Молюковтар — ыспартыбынай дьэ кэргэн. Светлана Айсенныын холбоһуон иннинэ араспаанньатынан Артаханова этэ — мао-рестлингэ успуорт маастара, дыахталлар тустууларыгар маастарга хандьыдаат. Өстүбэһи, иллэрээ күн, Саха Өрөспүүбүлүкэтин физическай культуура уонна маассабай успуорка бырабыланынатын Ийэ күнүгэр анаан Инстаграмга ыйыт куонкуруһугар Светлана оботунаан үлүс бириистээх миэстэбэ тахсыбыта. Онон Молюковтарга бу күннэргэ Байанай тосхойдо дииэххэ сөп. Аны, манньык куонкуруту көнүл тустууга Аан дойдуну чөмпүйүөннэтигэр тэрийиэхпит. Этэргэ дылы, эрдэттэн "тиискитин-уоскутун оҕосто" сылдьыт.

Бүтүр ПАВЛОВ.

— ИЛ ДАРХАН НЭДИЭЛЭТЭ —

Айсен Николаев үлэтин сүрүн түгэннэриттэн

Ааспыт нэдиэлэбэ Айсен Николаев дойду тэбэр сүрбэр – Москва куоракка федеральной былаас уорганнарын кытта үлэлэтэ.

Ил Дархан Москвада Арасыйыа наукатын уонна үөрэбин министирэ Валерий Фальковуун көрүстэ. Салайааччылар науканы уонна үөрэх тиһигин сайыннарыы, итинэн бу хайысхада федеральной былаас уорганнарын кытта үлэлэни болпууостарын ырыттылар. Ол иһигэр өрөспүүбүлүкэ кэккэ үрдүк үөрэхтэрин кыһаларын сана инфраструктуранан хааччыы уонна «Хоту дойду» научнай үөрэх киинэ федеральной бүддьүөттэн граннары ылыыга куюнуустарга кыттыгытун туһунан кэпсэттилэр.

Айсен Николаев министиргэ онорон таһаарар күүһу уонна социальной эйгэни үөрэтиигэ туһуланар Кэлим научнай чинчийи иккис түһүмэтин ытыгы туһунан кэпсэтэ.

Өрөспүүбүлүкэ Ил Дархана алтынны 27 күнүгэр Арасыйыа тутууга уонна дьиз-уот коммунальной хаһаайыстыбатыгар министирэ Владимир Якушевтыын көрсөн, эргийизинэ «Олорор дьиз уонна куорат эйгэтэ» национальной бырайыагы, итинэн «Экология» национальной бырайыак «Ыраас уу» федеральной бырайыагы олоххо киллэри болпууостарын туһунан кэпсэтэ. Айсен Николаев тутуу министиригэр өрөспүүбүлүкэ олохтоохторун хаарбах дьизтэн-уоттан көһөрүүгэ өйөбүлүн иһин махталын биллэрдэ. Ил Дархан национальной бырайыактар аһамыт болдьохторугар ытыллан иһэлэрин бэлиэтэтэ. Ол курдук алтынны 1 күнүгэр туругунан былырынны бу кэмнэ көрдөрүүттэн 1,7% элбэх дьиз-уот тутулунна.

Айсен Николаев министир Владимир Якушевтыын өрөспүүбүлүкэ «РФ субъектарын олорор дьизин тутууну сайыннарыыга туһуламмыт бырагыраамаларын көбүлээһин» федеральной бырагыраамада салгы кыттарын туруоруста. Ил Дархан Дь-

куускай уонна Нерюнгри куораттарга сана кыбаарталлары тутууга үбү тырыы болпууоһун көтөхтө. Маны сэргэ салайааччылар олобу-дьаһабы сүрүннүүр тэрилтэлэри, ол иһигэр «Саха Өрөспүүбүлүкэтин Дьиз-уот коммунальной хаһаайыстыбата» СУТ өйөөһүн болпууостарын туһунан кэпсэттилэр.

Москвада сырытыгар Айсен Николаев Дойду үбүн министирэ Антон Силуановтыын көрүстэ. Манна салайааччылар бүддьүөттэр икки ардыларынаабы сыһыаны чочуйууну уонна өрөспүүбүлүкэ 2020 сыллаабы бүддьүөтүн дохуоту киллэриигэ чааһын туолуутун таарыйар кэккэ болпууостар туһунан кэпсэттилэр. Көрсүһүүгэ өрөспүүбүлүкэбэ тутулла турар инфраструктура эбийиктэрин үбүлээһин механизмнарыгар улахан болгомото уурулунна.

Алтынны 27 күнүгэр Айсен Николаев дойду киин куоратыгар «Высочайший» ПАО генеральной дириэктэрэ Владислав Баршиновтыын уонна «Атомредметзолото» АО генеральной дириэктэрэ Владимир Верховцевтыын көрүстэ. Ил Дархан киинэлэри кытта Саха сириин инвестиционной бырайыактарын туһунан сэлэргэстэ.

Хампааньналар бэрэстэбиитэллэрэ өрөспүүбүлүкэ салайааччытыгар Саха сиригэр ытыллыбыт үлэ эрдэтээһини түмүктэрин кэпсэттилэр уонна эргийизинэ инвестициялар үлэни-хамнаһы кэнэтиги былааннарыларын бигэргэттилэр. Бырайыактар олохтоох нэһилиэнньэ интэриэһин учуоттаан уонна билигин экологическай ирдэбиллэри тутуһан оһоһулуохтара. «Атомредметзолото» АУо – хайа бааһын хостуур уонна таһастыыр кэлим тэрилтэ, геологоразведка, бырайыактааһын, рекультивация үлэлэрин кытта онорор. «Высочайший» ПАО (GV Gold) – көмүһу хостоһунна Арасыйыа уон бастын тэрилтэтин аһааныгар киирэр, Иркутскай уобаласка уонна Саха сиригэр – Өймөкөөн уонна Алдан оройуоннарыгар үлэтиир.

Ил Дархан Москвада сырытыгар «Атомредметзолото» тэрилтэни кытта

«Хоту дойду» научнай үөрэх киинин сайыннарыыга Сөбүлээһини түһэристэ. Докумунта Айсен Николаев уонна генеральной дириэктэр Владимир Верховцев илии баттаатылар. Тэрилтэ бэрэстэбиитэллэрэ «Хоту дойду» научнай үөрэх киинин кэтээн көрөр сөбүлэһигэр кириэхтэрэ. Сөбүлээһини пууннарыгар информацияны үлэстии, наука, үөрэх уонна инновационнай бырайыактарга бииргэ кытты, техническай уонна консультация өттүнэн көмөнү оноруу киридилэр.

Оптуорунньука Ил Дархан М.К. Аммосов аатынан Хотугулуу-Илини федеральной университетка «Точка кипения» аһыллытыгар аһамыт «Хоту дойдуну уонна Уһук Илини бигэтик сайыннарыы: технологиялар, уопастыба уонна үөрэх» онлайн пленарнай кэпсэтиигэ кытынна.

Тыл этэригэр Айсен Николаев экономика өттүнэн улахан кэскиллээх циркумпольнай сир-уот бүгүн киһи аймах сайдыытын түһүлгэтэ буолан эрэрин бэлиэтэтэ. Бу киһи нэлэмэн сирдари сайыннарыыга олохтоох дьон оһолорун, сизинэрин иннигэр сүткэн эппизинэни сүгэр. ХНТ чилиэннэрэ – судаарыстыбалар ылыммыт бигэтик сайдыы 17 сылын сүрүн санаата бу буолар.

Экономика салааларыгар уонна социальной эйгэбэ сана технологиялары, сыппараны түргэнник киллэри туһунан кэпсэтиигэ Айсен Николаев салайы процесстарыгар искусствнай интеллект уһулуччу болгомото уурулларын эттэ. «Түргэн, хос санаата суох анализ, киһи чохчылары анааран көрүү уонна чопчу, олохтоох быһаарыны ирдэнэр сиригэр киһини искусствнай интеллект солбуйуон сөп. Очотугар киһи айымньылаах үлэтигэр уонна бэйэтин санааларын олоххо киллэриигэ сололуноба», - дьиз бэлиэтиир Айсен Сергеевич. Бу хайысхада Саха сиригэр бастагы дьоһун хардыы оһоһулунна – искусствнай интеллект айыыга хампааньналар консорциумнара тэрилинэ. Манна Технопарк, М.К. Аммосов аатынан Хотугулуу-Илини федеральной университет, «АЭБ-

Айти» уонна искусствнай интеллект кытта сибээстээх бырайыактарынан дьарыктанар урбааньыттар киридилэр. Холобур, ИТ-паарка резиденэ, «Сайберия» хампааньна компьютернай томография COVID-19 хаартыскаларыгар булар пневмониятын бэлиэлэрин булар искусствнай интеллект тиһигин онордо.

Чэппизгэ Айсен Николаев ВЭБ.РФ импакт-инвестициялар ырынактарыгар аһамыт конференциятыгар кытынна. Аан бастаан бу механизм 10 сыл аннараа өттүгэр Великобританияда олох-дьаһах уустук кыһалбаларын – дьаданы буолууну, дьон көмүскэлэ суох араналарын олохторун тупсарыыга судаарыстыба, инвестордар уонна коммерческайа суох тэрилтэлэр икки ардыларыгар элбэх өрүттээх хантараактары көрөр социальной дьайыылаах бырайыактарга туһаныллыбыта. Билигин аан дойду 30 судаарыстыбатыгар социальной дьайыы 190 бырайыагы олоххо киллэрэллэр. 2019 сылга Арасыйыада ВЭБ.РФ сайдыы судаарыстыбаннай корпорациятын көбүлээһининэн, Саха сиригэр бастагы социальной дьайыы импакт-бырайыагы үөрэх эйгэтигэр саҕалаабытара. Айсен Николаев: «Биһиги социальной дьайыы бырайыактарыгар Арасыйыада бастагы буолабыт. Ити үөрэх эйгэтигэр информационнай технологиялары түргэнник киллэрэргэ уонна пандемия буолбутун да үрдүнэн үөрэх таһыммын өссө үрдүк таһымна таһаарарга көмөлөстө», - дьизтэ.

Бээтинсэ күн Айсен Николаев видеосибээһинэн өрөспүүбүлүкэ ковиды утары охсуһууга суһал штабын мунньабын ытта. Балаһыаньна билигин да уустук. Мииринэй, Алдан, Ньурба, Нам, Эдьигээн оройуоннарыгар күүстээх хонтуруол ирдэнэр. Ил Дархан ордук уустук балаһыаньналаах улуустарга бэрэбизэркэлиир уонна көмөлөһөр белэхтөрү ытыахпыт дьиз эттэ.

Афанасий НОЕВ,
Ил Дархан пресс-сэкиретээрэ.

— НОВОСТИ РЕСПУБЛИКИ —

Айсен Николаев принимает участие в пленарном заседании Ил Тумэна

5 ноября Глава Якутии Айсен Николаев в режиме видеоконференцсвязи принял участие в работе XX (внеочередного) пленарного заседания Государственного Собрания (Ил Тумэн) Республики Саха (Якутия) шестого созыва. Об этом сообщает пресс-секретарь Главы Республики Саха (Якутия) Афанасий Ноев.

На пленарном заседании рассмотрены законопроекты, внесенные по инициативе Главы Республики Саха (Якутия) и Правительства Республики Саха (Якутия).

Первым вопросом народные депутаты рассмотрели проект закона «О государственном бюджете Республики Саха (Якутия) на 2021 год и на плановый период 2022 и 2023 годов».

Также в ходе пленарного заседания рассмотрены законопроекты о выравнивании бюджетной обеспеченности муниципальных образований, о бюджете Территориального фонда обязательного медицинского страхования Республики Саха (Якутия) на 2021 год и на плановый период 2022 и 2023 годов и другие проекты законов.

Фото Андрея Сорокина.

Временный порядок подтверждения инвалидности продлен до 1 марта 2021 года

Правительство РФ приняло постановление о продлении до 1 марта 2021 года временного порядка дистанционного подтверждения инвалидности.

Согласно временному порядку освидетельствование граждан в учреждениях

медико-социальной экспертизы в целях установления степени утраты профессиональной трудоспособности проводится без личного участия – заочно.

Также временным порядком предусмотрено, что установление степени утраты профессиональной трудоспособности гражданам, срок переосвидетельствования которых наступает в период с 1 октября 2020 года по 1 марта 2021 года, при отсутствии направления на медико-социальную экспертизу, выданного медицинской организацией, осуществляется путем продления ранее установленных процентов утраты профессиональной трудоспособности.

При этом временным порядком предусмотрена возможность проведения очного освидетельствования граждан (по их желанию) в случае обжалования вынесенного решения в вышестоящее бюро медико-социальной экспертизы в порядке, предусмотренном постановлением Правительства РФ «Об утверждении Правил установления степени утраты профессиональной трудоспособности в результате несчастных случаев на производстве и профессиональных заболеваний».

Пресс-служба Главы Республики Саха (Якутия) и Правительства Республики Саха (Якутия).

КЫТААНАХПЫТ ОСКУОЛАТЫН 100 СЫЛА

Ааспыт сырыыга (09.10.20) "Кытаанахпыт оскуолатын ытык дьытэ" дьин суруйуубун дьон син сэргээбиттэр. Олор истэригэр Хоптоботтон улууспут Бочуоттаах олохтообо, ытык кырдыабыс А.Д. Аммосов хайбаан эрийэ сылдыбыта. Ол суруйуубар сүрүннээн оскуолабыт дьытэ хаһан, хайдах тутуллубутун туһунан кэпсээбитим. Ол кэннэ нэһилиэкпит сэрии кэннинээби устуоруйатын туһунан хас даһаны ахтыыны суруйарга быһаарынным дьин эрэннэрбитим. Ол тылбын толорон, бу сырыыга ытык уонна онно

сананным. Кинигэ хаартыскаба көстөрүн курдук А4 форматтаах, халын тастаах, хааныстыбалаах кумаабыга бэчээттэммит, 362 сирэйдээх, 500 ахсаанынан бэчээттэммит дьонун таһаарыы буолбут. Ыйааһына даһаны лис курдук, арааһа, киилэ кэринэ баар быһылаах.

Тута этиим. Мин бэйэм суруйан хомуйан, эрдээктэрдээн 10-ча кинигэни таһаатарбыт буолан, кинигэ хайдах оноһулларын син билэбин. Ол кэннэ бары суруйууларбар наар хайбаанчым суох. Итэһэстээх-быһаастаах буоллабына хайаатар даһаны сыһыатын-халтытын, итэһэс өрүттэрин ыйааччыбын, бэйэм санаабын этэр үгэстээхпин.

Ол эрэри бу үөрэммит, үлэлээбит оскуолам 100 сылынан тахсыбыт кинигэни үгүстүк аахтым, ырыттым даһаны туох да дьытэ, көтүтүүнү булбатым. Оскуолабыт 100 сыллаах үлэтэ-хамнаһа сийилии суруллубут. Саамай кылаабынайа үгүс өрөспүүбүлүкэ, улуус, архыыптарын, үөрэх, саахса салааларын, мусуойдар матырыйаллара туһаныллыбыттар. Онон научнай да хабааннаах үлэ буолбут дьытэ сөл.

Кинигэ барыта 10 түһүмэхтэн турар. Оскуола маннай аһыллыабыттан 1914 сылтан 2014 сылга дьэри биридди сылларынан хас оҕо үөрэммитэ, кимнээх учууталынан үлэлээбиттэрэ барыта киирбит. Арааһа тыһыынчанан ахсааннаах үөрэммит оҕолор, учууталлар, кэнники сыллардаабы техникумттар ааттара -суоллара суруллубут. Ордук сөхлүтүм дьин сэрии инниттэн сабалаан үлэлээбиттэр учууталлар, бириддиилээн кылаастарынан уопсай түспүт, оскуолаба үөрэммит биллиилээх дьон, собуруу пионер лаабырдарга сыһанаммыт үөрэнээччилэр, араас кэмнэргэ үлэлээбиттэр техникумттар уонна үгүс элбэх кэлэктибинэй түһүлэр, оскуола лауреаттара уо.д.а. олус элбэх, букатын хас да 100-нэн хаартыскалар киллэриллбиттэрэ кинигэни олус кизгэтэр. Ити үлүгэр үгүс хаартыскалары булууга, аттарыыга олус элбэх үлэ барыта сэрийиллэр. Кинигэбэ киирбит дьону, оҕолору үксүлэрин билэр буолан, уруксубун санаан, улахан дуоһуйууну ылтым.

Арба оскуола Бочуотун кинигэтигэр киирбит 88 киһини барыларын хаартыскаларын булан ололуттар. Онно аан бастагынан 1933 сыллаахха ытык оскуолабыт дьытэ Маастардаһан тутуспут мин эһэм Пономарев Петр Григорьевич маннайынан олоҕор уонна бэйэм да киирбиппиттэн астынным.

Бири тылынан ким да, туох да умнуллубатах. Киһи тугу даһаны итэһэ, сыһа дьытэ төрүт булбатым. Үйэбэр син элбэх тэрилтэлэр, бириддиилээн дьон үбүлүйдээх кинигэлэрин мустурум буолуу эрэри, бу дойдум оскуолатын туһунан кинигэ бири бастыһынара дьин сыһаналам этэ.

Биллэн турар, бу кылгас суруйууга кинигэни барытын ырытар кыаллыбата өйдөнөр.

Ол иһин түмүгэр бу бэртээхэй кинигэни хомуйан онорбут дьонно барыларыгар, ордук редколлегияба Т.Е. Пономареваба, Е.П. Схрябинаба, О.Р. Аржаковаба истин махталбын биллэрэбин.

И.П. ПОНОМАРЕВ,

Кытаанах нэһилиэтин уонна Чурапчы улуунун Бочуоттаах олохтообо, РФ үтүөлээх фермерэ, суруналыыстарын Союуунун чилиэнэ. 2010, 2018, 2019 сс. СӨ бастыһы уопастыбаннай кэрэспэдиэнэ, лауреата.

Эрдэ суруйарбар 1914 сыллаахха Кытаанахха маннайгы оскуоланы астарбыт, мунура суох үтүөлээх киһинэн нэһилиэк төрүт олохтообо, бири маннайгы үөрэхтээбэ, улуус суруксутунан - үлэли сылдыбыт, бэйэтин улахан сана дьытэни оскуола астарары босхо бизрбит С.С. Собакин (1887-1926 сс.) буолар дьытэбитим.

Дьинэр, бу оскуола Хадаар Уорбатыгар аһыллыахтаах эбит. Онуоха Чэкир, Хайахсыт, Хадаар бааидара оскуоланы ханна, хайдах туттарар туһунан тыл тылга киирсибэттэртэрин истэн, Савва Семенович онно тийибит. Ол кэннэ оскуоланы өтөр тутуу суохтарын билэн, Дьоккуускайга үөрэх иниспизтэрэ (тойоно) В.П. Василевский дьин киһиэхэ «мин 6-3 саһааннаах (сажень) сана дьытэни босхо бизрэбин, онно оскуола аһарбын көнүлүтэ, учууталынан В. Софроновы (Алампа убайын) көрдөһөбүн» дьин тэлэтирээмэни ыыппыт.

Сарсынныгыгар сэттинньи 17 күнүгэр «оскуола аһылларын көнүлүүбүн, учууталынан Софроновы» дьин хоруй кэлбит. Онон бири сууһа иһигэр быһаарыллан, улахан патриот киһи, меценат Савва Семенович Собакин үтүөтүнэн 1-чы Хатылы (1930 сылтан Кытаанах нэһилиэгэ) бастагы 1 кылаастаах училище аһыллыбыт. 1923 сылтан «Хабарчинская школа 1-го концертна, 1-й ступени» дьин сүрэхтэммит. Хатан Хабарча дьин төрүлүт Кытаанах Баалы уола, бэйэтэ саһаан (2м) курдук үрдүктээх, бөдөн-садан, улахан баай киһи эбитэ үһү.

Таарыччы абыннааха. Кытаанах оскуолатын билигин кэлэктиибэ, сыл айыы сэттинньи 17 күнүн оскуола төрөөбүт күнүнэн биллэрэн бэлиэтээн, кыратык даһаны буоллар ахтан аһар үгэни олохтууллара, итиннэ, суох буоллабына, С.С. Собакинга аналлаах саатар кыра истизэндэни онорон ыйыыллара буоллар дьин баба санаабын тиздэбин.

Бу хамсыкаа хаайтаран олорон, дойдубуттан өссө бири үчүгэй солуну иһиттим. Дьаһалта баһылыга Е.Н. Потапов көнүлүлээһининэн нэһилиэкпит биллиилээх дьонугар улуу Өксөкүлээх Өлөксөй «Саха интелегенциятыгар суругар» Боотуруускай улуус 7 биллиилээх, үөрэхтээх дьонун иһигэр киллэрбит кинээс И.Н. Башаринга, саха дьахталларыттан маннайгы филологической наука доктора, профессор Е.И. Коркинаба, сахалартан маннайгы лүөччүк дьахтар В.К. Захароваба, улуу тиризньэр Д.П. Коркинга, норуодунай суруйааччы В.С. Яковлев – Даланна, биллиилээх худуоһунньук А.П. Собакинга, сахалартан маннайгы аан дойду кылаастаах успуорт маастара А.Н. Ермолаевка, туруу үлэһит, оҕо-ыччат бөдөнү үлэбэ үөрэппит Уйбаан уонна Мария Потаповтар 100 саастарынан, кинилэр төрөөбүт алаастарыгар хара мыраамарга мөссүөннэрэ уруһуйдаммыт, олорбут сыллара, чыыннара-хааннара суруллубут, сүүһүнэн сылларга барар улахан сүүһүнэн таастары туруорбуттар. Олор иһэнэ таастары «Саха» НКХ ханаалынан устарынан «Саха» НКХ ханаалынан өрөн, өссө астынным. Мантан сизтэрэн, нэһилиэкпитигэр

маннайгы оскуоланы астарбыт Савва Семенович Собакинга Илин Намаба астарбыт оскуолатын мизэстэтигэр, айан суолун кытытыгар томторго кинизэхэ анаан, эмиз улахан мэнэ тааһы туруорар тоҕоостоох уонна саамай сөл буолуу этэ. Тоҕо дьытэххэ, Савва Семенович сана чааһынай дьытэни босхо бизрэн, итинник туруорсубатаба эбитэ буоллар оскуола аһыллыбата чуолкай этэ. Оччотугар ити кэмнэргэ маннайгы аан дойду, граждандский сэриилэр мэхэйдээн, хаһан оскуола аһыллыа биллибэт этэ.

Бу Хабарча оскуолатыгар элбэх дьон үөрэммиттэр. Олор истэригэр мин аҕам Пономарев Петр Петрович уонна эдьийим Ирина Петровна. Аҕабын өйдөөбөппүн. Кини сэрии иннигэр Чурапчыга Сберкасса сэбидиссэйинэн үлэли сылдыбыт. Маннайгы хомуурга түбэһэн, 1941 сыл ахсынныгыгар Москва аннынаабы кыргыһыларга өлбүт. Онтон эдьийибин Ирианы (киһини Өлүүтэ диһлэр этэ) балачча өйдүүбүн. Кини ыраас сырдык сэбэрэлээх, оскуолаба пионер баһаатайынан, хомсомуол райкомугар эһин үлэли сылдыбыт, сыты-хотуу, тыллаах-естөөх актыыбынай ыччат быһылааба. Хомойуох иһин кини ыал буолбакка, сэрии кэнниттэн биһиги Мундулаахха олордохпутуна олохтон барбыта.

Бу Хабарча оскуолатыттан оройуон бастагы тобус комсомолецтара, кыһыл бартыһааннар, үгүс биллэр-көстөр үлэһиттэр тахсыбыттар. Олортон нэһилиэк сис баайа Собакин В.П. – Баайка Баһылайга хамнааччытыы сылдыбыт Киргизлэй Миронов – Сыңсый Киргизлэй уола Петр Григорьевич Миронов сахалартан маннайгынан хайа инженерин идэтин ылан, английскай тылы кытта баһылаан, Москваба араас үрдүкү үлэлэргэ үлэли сылдыбыт. Ол эрэри, хомойуох иһин, Саха сиригэр ыһырыллан кэлэн баран ыалдыан өлбүт, улахан инникилээх киһи эрдэ үйэлэммит.

Онон Кытаанах нэһилиэгиттэн улууска, өрөспүүбүлүкэбэ тийэ биллэр элбэх дьон үөрэнэн-итиллэн тахсыбыттарыгар уонна манна 1939-1941 сс. оройуонга бастагы орто оскуола, кэлин 50 мизэстэлээх интэринээт тутуллан, хаһыар филиала, художественнай хайысхалаах кылаастар аһыллан, атын сирдэртэн эмиз үгүс оҕо үөрэнэн, үүнэн-сайдан тахсыбыттарыгар улууска бири маннайгынан оскуола аһыллыбата суду суолталаах буолбута мөккүөрэ суох. Ол иһин, хатылаан эттэххэ, оскуоланы маннай астарбыт Савва Семенович Собакин аата умнууга хаалыа суохтаах, атын биллэр дьоммут курдук үйэтитилилээхтээх.

Манна, таарыччы абыннааха,

Кытаанахтар бири саамай кизин туттар киһит, урукку Сэбизскэй Сојуус Үрдүкү Сэбизтин 4 төгүлээх дьоккуата, Социалистической үлэ дьоруойа, СА Бочуоттаах олохтообо Е.И. Новгородоваба кини төрөөбүт алааһа Бүгүйэххэ эмиз мэнэ тааһы туруорар хайаан даһаны наада этэ диһибин.

Салгыы бардааха, быһыл Улуу Кыайыы 75 сылынан уонна эрдэттэн даһаны мин оскуолаттан уурайыам иннигэр үөрэтэ сылдыбыт үөрэнээччим, иккис болдьоһор нэһилиэк баһылыгынан үлэли сылдыар Е.Н. Потапов үгүс тутуулары ыһылтыын, быһыл ити биллиилээх дьоммутугар мэнэ таастары туруортарбытын таһынан 3 этээстээх Танда пааматынньыгын халытаалынай өрөмүөнүн ыһтарбытын, Килэнкигэ Кыайыы өйдөбүннүүгүн сөргүлүтүн, Хоту Көһөрүлүү скверин онотторбутун улахан хайылынан ахтабын уонна өссө таһаарылаахтык үлэлиригэр баһарабын.

Аны, дьэ, Кытаанах оскуолатын 100 сылынан тахсыбыт кинигэбэ тохтуум. Дьинэр, оскуолабыт 100 сыла 1914 сыллаахха улахан тэрээһиннээхтик ааспыт. Хомойуох иһин «ааспыт» дирибэр тийэбин. Ол кэмнэ мин Дьоккуускайга баһылаба сытар буолан, кыайан кытыбатабым. Үбүлүгэ элбэх урукку үөрэнээччилэр, үлэлээбит дьоннор кэлбит, ыалдыттар сылдыбыт этилэр. Олор истэригэр оччотоогу СӨ Бэрэсидьиэнэ Е.А. Борисов уо.д.а биллэр дьон.

Үбүлүгэ аһаммыт кинигэни кэлин таһа сырыттахпына, эдэр оскуола дириэктэрэ, бэйэбит кытаанахтар уолбут В.М. Яковлев анаан көрсөн бэлэхтээбитэ, оскуолатын кэртэ сылдьан көрдөрбүтэ, үлэтин-хамнаһын туһунан кэпсээбитэ. Кинигэни сийилии аахпыт уонна тутта ырытан, махтанан «Саха олохтутугар» сурутуох курдук санаа киирэн баран тардыллан, сыһа умнулла быһытынан уһатам кэбистим.

Онон, били, нууччалыы «лучше поздно, чем никогда» дэнэрини билигин иллэнсийиччэ, суруйарга

— КЭПСИЭХПИН БАҢАРАБЫН —

ДЫЗЭБИТ ТУТУЛЛАН КИИРБИТЭ 50 СЫЛА

Чурапчы нэһилиэгин саамай килбэйэр киинигэр турар икки этээстээх, 3 подъездаах мас дьизбит 1970 сыллаахха тутуллан киирбитэ быйыл 50 сылын туолла. 60-нус сылларга дьизбит турар сиригэр МТС дизн баара, сүрдээх кизн территориялаах, үрүбү батыһан, эргиччи харааран хаалбыт үрдүк халтаһын олбуордааба. Харааба сып-сытыытык, ыраахха тиийэ тыгар соботох умайар Ильич лампалааба. Кизнэ оскуолаттан кэлэн иһэн, бу олбуор таһынан куттана-куттана, элбэхтик аһарбын өйдүүбүн.

Оскуоланы, үрдүк үөрүбү бүтэрэн, үлэһит буолан кэлэрбэр уларыһыи бөбө буолбутэ. Уончасылиһиэрбумиэстээ элбэх иккили этээстээх дьизлэр кэчигирэчи тутуллан баар буолбуттара. Күндүтүк саныыр дьонум, очотообу култуура сэбиэдиэсэй Иван Иванович Кандинский уонна култуура профкомун бэрэссэдээтэлэ Василий Николаевич Дьячковский туруорсууларынан киинлэр сүүрэн-көтөн, кэпсэтэн, булан-талан, миигин бу дьизлэртэн биридэстэригэр олохтообуттара. Күн бүгүнгэ диэри мин киинлэргэ махтаһым мунура суох. Аадырыһыт очолорго 1-кы кыбаартал Карл Маркс аатынан уулусса 5-нэ дизн этэ. Инньэ тынан мин бу дьизээ 1977 сыл ахсынны 28 күнүгэр көһөн киирбитим. Сэбиэскэй кэмнэ кыбартыһары босхо бизрэллэрэ. Бу кыбартыһара ханнык тэрилтэ үлэһитэ олохтоотай да, ол ыал көһөн бардабына, кыбартыһара ол тэрилтээ хаалара. Онон бу дьиз 11-с кыбартыһарата култууралар кыбартыһаралара буолбута, хас да сыл дьукаахтаһан олохтообут, алта кыыс буолан. Бары кэли буолан, үтүү-субуу көһөн барбыттара. Онон ыла сыл-хонук бөбө аһан, харыс да сир халбарыйбаха, мин бу дьизээ олохтоотум 43 сыл буолла. Манна холостуой кэмим аастыта, ыал буолбутум, уол оҕону төрөөбүтүм, алта сыл сүөһү илпиптим, ол ынахтарым үтүнэн кыбаартал элбэх оҕотун аһаппытын өйдүүлэрэ буолуо. Манна олорон үлээһэн-хамсаан, пенсияба тахсан, оҕобун үөрэттэрэн, ыал онорон, сыбаайбалаан, билигин эбэ дизн эппизинэстээх дуоһунаска тиксэн, бочуоттаах сынныаланна олохтоотун. Бу олохтоотум туханы элбэх ыал мантан кэспүттэрэ, саналар кэлбиттэрэ. Аадырыһыт уларыһан, Ярославский 14 буолбута.

Бу дьизээ көһөн кэлиэхпиттэн, астына ааттыахпын баарабын ыкса ыалларбын — 12-с кыбартыһара олохтоот улууска ытыктанар үтө санаалаах быраастары. Саамай алтыһар ыалларым киинлэр буолаллара, куруук ханнык бабарар көмөнү онорон көмөлөспүттэрэ элбэх. Сүрдээх элэхэй, боростуой, холку ыал этилэрэ. Ылсан-бэрсэн, наһаа эйэлээхтик олохтообут. Бастаан көһөн кэлэрбэр бу кыбартыһара терапевт Данил Васильевич Павловтаах олохтоолоро. Очолорго, сэбиэскэй кэмнэ, кыһын буоллар эрэ подъездыт турбалара, мин дьизм батареялара сотору-сотору тонон сордууллара. Данил Васильевич элбэхтик турбалары тэһэн, салпын таһааран асыраабыта. Хаһан да акааһтамат этэ. Кэлин Дирингэ кэспүттэрэ. Бу кыбартыһара быраастар олохтоот кыбартыһара буолан хаалбыта. Салпын Сунтаартан төрүттээх, РСФСР үтүөлээх бырааһа, терапевт Семен Михайлович Ананьев дьиз кэргэнин

кытта көһөн кэлбиттэрэ. Кини үлэ чааһын кэһиниттэн дьону иннэнэн эһтирэ. Наһаа билиилээх дизн дьон ытыктыыллара. Сүрдээх ыалдыһымсах, дэлэй астаах, элбэх бырааһынныктаах ыал этилэрэ. Икки кыыс оҕолохторо. Киинлэр эмиз Дирингэ көһөн барбыттарын кэһнэ хирург Валерий Васильевич кэргэнэ, медсестэрэ Наталья Трофимовна Гуляевтар көһөн кэлбиттэрэ. Бу ыаллары кытта саамай уһунук алтыһан олохтоот күн бүгүнгэ диэри. Үс эмдэй-сэмдэй уолаттара улаатан, үөрэх ылан, ыал буолан, дьизлэнэн-уоттанан, туста олохтоолор. Валерий Васильевич холку майгылаах, наһаа дьизлээх, куруук ып-ыраас буолааччы. Очолорго тиис бырааһа суох буолан, тиис туурааччы киин буолара, дьон бөбөтүн асыраабыта. Хаарыан киһи эдэр сааһыгар соһуччу олохтон туораан барыбытын соһуллута. Ин-ниилээх хирург этэ. Наталья Трофимовна — наһаа үлэһит, аһыныгас, үтө санаалаах, биһиги дьиз "суһал көмөбүт". Процедурата куруук элбэх буолааччы: дабыланына мээрэйдээһинэ, массаас, укол бизригэ, систиэмэ туруоруута. Кини сымнабас илхитинэн үтүөрэн, биһиги дьиз кэргэн, чуолан бэйэм кинизхэ махтанабын.

Бастагы подъезка эмиз быраастар олохтоот сылдыһыттар: терапевт, СӨ үтүөлээх бырааһа Григорий Эдуардович уонна кэргэнэ, хирург Надежда Николаевна Кузьминнар; хирург Леонид Александрович Петров уонна кэргэнэ, гинеколог Татьяна Петровна Сосина; Казахстантан хирург Бекен Толегонович уонна кэргэнэ, гинеколог Камеш Камемулдиновна Нурсапаровтар. Бекен Толегонович наһаа билиилээх, дьон бары ытыктыыллара, билигин да үчүгэйдик аһан-санаан аһааччылар. Илэн кэмизгэр дьизитигэр, уопсай таһыгар ону-маны оноро сатыыра. Илхис кыбартыһара санэпидстанция кылаабынай бырааһа Владимир Семенович, кэргэнэ эмиз СЭС бырааһа Надежда Николаевна Степановтар олохтооттара.

Биһиги дьизитигэр элбэх учууталлар олохтооттара. Кирилл Кириллович, кэргэнэ Мария Гаврильевна Керемасовтар, русовед Людмила Егоровна Кириллина, математик Елена Семеновна Парфенова, историк Светлана Степановна Биликина, математик Афанасий Афанасьевич уонна кэргэнэ русовед Светлана Николаевна, трудовик Анатолий Николаевич Бельде, омук тылын учуутала Дария Петровна Потапова, саха тылын учуутала Татьяна Кононовна Матвеева. Биһиги дьизбит былыргы тутуу буолан, улахан бадайы, ыарахан ылааһыннаах, үс хос естүөкүлэ араамалаах туннүктэрдээх. Сэбиэскэй кэмнэ Анатолий Николаевич

куухунатын туннүгүн аһылар-сабыллар тына онорбутун сэһээрэ көрөн, ымсыырбылпын өйдүүбүн. Билигин үксүбүт туннүктэрбитин уларытан, евротуннүктэнэн олохтоот.

Урукку уонна билигин ыалларбытын кытта наһаа эйэлээхтик олохтон кэлбитим. Оҕолорбут эмиз биридэ да кыһырысбааха, охсускаа, бары биридэ эйэлээхтик оонньуон улааппыттара. Оҕолорго лидербит — Варя Ноева. Кини оҕолору түмэн, мунуһан, дьизбит ойоһолуор оҕолору барыларын кэчигирэчи олохтоот, кэһсир бөбөтүн тэрийэрэ. Бэйэтэ биллэрээчи буолара. Оҕолорбут улаатан, кыра сылдьан олохтон аастыт дьизлэрин аһан, кэлэн, биһигини көрсөн, кэпсэтэн барааччылар. Сайын ардыгар төрөппүттэр оҕолорбутун кытта дьизбит иннигэр оонньуубут, күрэхтэһэбит. Бүтүн дьизнэн сайын мустан, айыһаба сынныанарбыт. Теһе да уопсай дьизээ олохтооттот ыалларбыт дьизбит кэһинигэр кыра сиргэ тэпийиһээ оностон, оҕуруот аһын үүннэрэллэрэ. Биир сыл ыалтан сирдэрин уларсан, хортуоппуй олохтоот сылдыһыбыт. Эргэ дьизбит иннигэр палисадник онорон, сибээки, мас олохтоот сылдыһыбыт. Куруук субуотунукутаан, дьизбит иннигэр территориябытын бары тахсан хомуйабыт күн бүгүнгэ диэри. Аллараа этээстэр куруук тымыһы буолаллара. Биир сылбарысүбэлэһэн, күүскэ туруан, отоплениеба халытаалынай өрөмүөн онотторбулут. Онон ыла дьизбит сылпыйан, үөрүү бөбөтө буолбулут. Аны 2012с. толору хаачылыһыны киллэттэрэн абыранныбыт.

Үйэ уларыһан, кэлин куортам элбээн, элбэх ыал көһөн, сорох кыбартыһара аһыһанан, санаа эдэр ыаллар олохтоот, дьизбитин дьоллоох үйэ оностон, олох салһанар. Хаарбах дьизлэртэн көһөрүү бырааһаараман сана таас дьизээ көһөрбүтүн күтэбит уонна эрэнэбит. Аны кыбаарталбын бизэһи этээстээх дьизлэр солбуйоохтара.

Түгэнинэн туһанан, урукку уонна билигин ыалларбын дьизбит 50 сыллаах үбүлүөйүнэн эбэрдэлиһин! Дьизбит барахсан бу сыллар усталарыгар элбэх олох туоһута буоллаба. Дьизбин наһаа күндүтүк саныыбын. Бары этэнгэ буоллук.

ОЛОХТООХТОР АХТЫЫЛАРА

Григорий Эдуардович КУЗЬМИН:

Бу дьизээ биһиги 1977с. күһүнүгэр киирбитим. Кыбартыһара тымыһытыннан аатырара. Биһиги муостатын көтүрэн, биир массына буору кутуллут, онон сылаастык кыстаабылпыт. Ыалларбытын кытта сүрдээх эйэлээхтик олохтооттот. Биир сыл хончулунайбыт алдынан, тоһуу буола сылдыһыта. Хомунаалынайдар сыра бөбөлөрүн бараан, күнүстэри-түүнүстэри үлэлээн, чөлүгэр туһарбыттара. 1983с. Покровскайга кэспүлүт.

Камеш Камемулдиновна

НУРСАПАРОВА: Мы приехали в Чурапчу в 1985г. и нам дали квартиру в этом доме. Сначала все было непривычно. Штукатурка в доме не была, литьевой водой был лед, надо было его оттаивать. Соседи были добрыми, приветливыми, отзывчивыми. Они здорово помогли нам привыкнуть к этим условиям, присматривали за нашими детьми, кормили их, ложили спать, угощали блюдами якутской кухни, водили на заготовку льда, на подводную рыбалку карасей. Относились к нам с теплотой и уважением. С благодарностью вспоминаю соседей. Всем желаю всего доброго.

Светлана Петровна МАТВЕЕВА:

Биһиги аҕабыт Михаил Кононович дойдутугар 1979с. көһөн кэлбитим уонна 1980с. бу дьизээ кыбартыһара анаабыттара. Ыалларбытыгар наһаа табыллыбылпыт. Саҥа кэлбит эдэр ыалы ыалларбыт олох аймактара кэлбиттэрин курдук көрсүбүттэрэ. Марфа Ивановна, Егор Романович дизн эбэлэммит уонна эһэлэммит, оҕолорбут тутта киинлэрэ

сыстыбыттара. Вера Николаевна, Кузьминнар эбэлэрэ, мизээ чугас дьуөгэ буолбута. Кини миигин ас астыһара, иистэнэрэ үөрэппитэ, олоххо наадалаах элбэх субэлэри бизрэрэ. Киинлэр кэспүттэрин кэһнэ хас да ыал аһаахтыы сыт олохтон аастыттара. Киинлэр үчүгэй эрэ өйдөбүлү хаалларан барбыттара. Уопсайбыт ыаллара бары түмсүүлээх, холумтаннаан туран үчүгэй, сизр-майгы мааныта дьонно этилэр. Кимизээ туох наадатынан көмөлөспүтүн, ылсан-бэрсэн, субуотунукутарга кургуһунэн тахсан, эбэ-дэмнээхтик олохтооттот. Оҕолорбут эмиз убай-быраат, балыс-эбэһи курдук улааппыттара. Билигин да ол курдук санаа сылдыһаллар. Биһиги 14 нүөмэрдээх дьизбитин олохтоот саамай дьоллоох кэмнэрин кытта ситимниһибит. Ханна да буолларбыт биир кэмгэ олохтоот дьоммутун аһаабыт, суохтуубут, саныыбыт.

Мария Егоровна МИХАЙЛОВА:

1973с. аҕам Егор Романович Ильин үлэтин чэрчитинэн Тааттампуттан көһөн кэлбитим. Бу дьизээ кыбартыһара бизрбиттэрэ. Ийэм хомунаалынайга үлэһитэ, эбэһи дьизээ убайым устудьуон этилэрэ. Онон мин эрэ оҕо сааһым бу кыбаарталаа аастыта. Наһаа холкутук, эбэ-дэмнээхтик олохтооттот, сахалыы ылсан-бэрсэн, өйөһөн, көмөлөспүтүн. Оҕолор кизэһитин тахсан сасыһа, үстүдүүнээх миллиссидэ, лапта оонньуубут, скакалкаһыбыт, кылаастыһыбыт. Кыра оҕолору көрө-истэ сылдыһарбыт. Бу дьизиттэн устудьуоннуу барбытым, кыстаабылпыт, мантан "Улыбка" уһулаанга үлээс кирибитим. Билигин теһе да атын сиргэ олохтооттот дьизбин уонна ыалларбын сылаастык саныыбын, аһан иһэн хайаан да дьизм туннүктэрин көрөн аһаабын.

Акулина Афанасьевна НОЕВА:

1987с. бу дьизээ икки оҕолоох эдэр ыал көһөн кэлбитим. Наһаа үчүгэй ауралаах дьизээ түбэспүтүм, уруккуттан биридэ олохтоот курдук этибит. Оҕолорбут араа-бараа саастаах буолан, эйэлээхтик оонньууллара. Үчүгэй да кэмнэр этилэрэ, элбэх да көрүдүөстээх күннэр аастыттара. Саҥа дьыл бырааһынныһын үөрэн-көтөн, наһаа үчүгэйдик атаарар этибит. 14 сыл олохтооттот бу дьизээ.

Дария Петровна ПОТАПОВА:

1985с. үлээс ананан кэлэн, бастаан эбэһиэр Анна Семеновна Куличкинаба олохтоот. Кини аптекага үлэһитэ. Кэлин 1992с. Сэбиэт быһаарыһытыннан бу кыбартыһары мизээ бизрбиттэрэ. Манна олохтон, кэргэн тахсан, уол оҕону төрөөн, ийэ буолар дьолу билбитим. Ыалларбын олус күндүтүк саныыбын. Дьизбит подъезка куруук ыраас буолара, хайдах да күһгэ дьулуруустуулаһыбыт. Дьиз таһын ыраастааһынга көхтөөхтүк кыттарбыт. Дьизбит тулатын, сыһын бөбүн барытын хомуйарбыт. Саҥа тутуллар таас дьизбиттээ эрэмиз бары биридэ түбэлэн, чугас-чугас олохтооттот буоллар дизн баба санаалаахпын.

Наталья Трофимовна ГУЛЯЕВА:

1982с. биһиги Ананьевтар олохтоот кыбартыһараларыгар көһөн кэлбитим. Сүрдээх чуумпу, үчүгэй эйэлээх дьиз, туох баар үөрүүбүтүн, хомолтобутун бизрээһүлэстэн, ылсан-бэрсэн, биригэл курдук наһаа эйэлээхтик олохтооттот. 2000с. бары дьизнэн дьизбит таһыгар елка туруоран, кизгээтэн, Саҥа дьылбытын көрсүбүтүм, үөрүү-көтүү бөбө буолбута. Ыаллар бары бэйэ-бэйэбитин истинник санаабыт. Оҕолорбут эмиз чугас доһордуулар.

Екатерина Георгиевна АРЖАКОВА:

Биһиги 1987с. көһөн кэлбитим. Очолорго мин бастагы кылааска үөрэнэр этим. Ийэлээх аҕам эрдэ биһиги кэһэбиттэрин барбыттара. 4 оҕо тулааһа хаалбылпыт. Бары үрдүк үөрэхтээх ыал ийэлэрэ, аҕалара буоллуттот. Билигин бу кыбартыһара дьиз кэргэммин кытта олохтоот, үс оҕолохтот.

Хомуйан онордо
ДЬААРЫСТААНА

— САХА НОРОДУНАЙ СУРУЙААЧЧЫТА ВАСИЛИЙ ЕГОРОВ — ТУМАРЧА 85 СААҢЫГАР —

ОЛОХ СИТИМЭ

(Романтан быһа тарды)

ОЛОХ СИТИМЭ

- Кимнээби?..Ээ-э, били, Очуураптары дуо? -Дьэбдьиз, кыһа тыһабыт куолаһын истэн, дыктиргээбиттии өрө көрө түстэ. - Өйдөөмүкэ, ону тобо ыйыттын? - Оттон Ньюкулайы?.. - Бэй, Ньюкулайы даһаны өйдөөмүкэ... - Дьүһүнүн - бодотун өйдүүгүн дуо? - Дьүһүнүн да-а?.. Бээрэ... - Дьэбдьиз иистэнэрин тохтодон, туман быһыһынан көрө сатыырды, харахтарын симириннэтэн, кини өйүгэр - санаатыгар өлбөөдүйбүт өрдөөнү кэми өйдүү сатаата. - Суох, субу манньк этэ дьин чуолкайдаан этэр кыаһым суох. Хайдах эрэ, хара бараанныны уол быһыһылааба. - Эмээхсин эмискэ тугу эрэ уорбалаабытты, кэбис гынан кыһыһын өрө көрөн таһаарда. - Тоойуом, ону тобо миигиттэн туоһуластын? - Оттон биһиги сыһааммытын?.. - Марина ыйытыһыны истибэтэх курдук, санаатын салгыы сыһааны олоордо. - Биһиги сыһааммытын да?.. - Дьэбдьиз чакчы муһаахсыһыт көрүннэннэ, - тыһый, тоойуом, ол эһиги туох сыһааннаах буолуохтааххыт?.. - Оттон, эмискэ, кыһа уу - хаар баспыт, тыһаабыт харахтарын көрөн, солутта суох тыллалсытын көннөрүндэри, ньуолбардык санарда. - Эчи, быданнаабыта даһаны бэрт дии. Ону билигин мин хантан өйдөөхлүнүй? Уонна...Итини тобо билигин ыйытабын?.. - Ол биһиги сыһааммытыттан... - Эт, тоойуом, ол ааспыт дьыаланы баран...Санаабын тууйума. - Били, балыһааба аан маннай

оболоно кирибиппэр... Дьэбдьиз, бэйэтэ сөбүөн иһин, үйэ чизлэрэ аннараа өртүнээби кэми олус дьэңкэтик, харабар субу баарды көрөн кэлэргэ дылы гынна. Иннигэр кини эдэркээн, букатын,оҕо саастаах кыһаана, хайы - үйэбэ олох дьалхааннаах долгунугар оустаран, эрэлин, тапталын сүтэрбит кутурбанын, эрдэ оболонор буолбут кыһыстылаах дьыһаламмытын уйумуна аймана, харааста сылдьыт тыһааһыннаах түгэннэрэ ырылхайдык илэ - бодо элэннээн аастылар. Эмээхсин ситимэ суох маннай күлүм гыммыт санааларын түмэн, кыһыһын хайдах уоскутуон билиминэ, ах баран олоорбохтоото, онтон өй ылан, кинини бэйэтигэр сыһыары тардан, оҕо эрдэбинээбитини төбөтүттэн имэрийбэхтээтэ. -Тоойуом, ол быданнаабыта кыһаан быһааммакка быстыбыт оҕону, билигин кэлэн аһыйаахтыгыһын дуо? Аата муодата, бу бэйэлээх үчүгэйкээн дьин доруобай оболордоох буолан баран. Ийэ сыһаас тапталын амарах сыһыана өр кэмнэ өрөөбүт миннигэс биһээһинин сана билэн оботуйа быһыһыттыгытты. Марина эбии уйадыда. - Оо, ийэҕэм эрдээх, тугу да билбэт буолаахтаабын... - Тугу, тоойуом?.. Марина салгыы санарар кыһа суох бөтө бэрдэрэн, тохтоон хаалла... Дьэбдьиз кыһа туохтан уйадыбыт төрүөтүн билбэтэр даһаны, кини туох эрэ ыар санааба ылларбытын ийэ уйаһас сүрэбинэн бүтэйдии сэрэин, уоскутар аатыгар

түстэ. Марина кэники күннэргэ саната - инэтэ мөлөөн, муор - туор сылдьарын бэлэстии көрбүтэ ыраатта да, көннөрү туох эрэ тура сылдьан ыарыһа күтүрэн, улаханньк аймаһыһа санаабаһа. Эмээхсин кыһыһын икки санныттан кууһан туран, аргый имэрийбэхтиир. - Ытаамахтаа, тоойуо - ом, ытаамахтаа. Кыратык тыһыһын таһаара түс. Чэпчизн, Туох муһаах санааба дуу, чымаан ыарыһа дуу ылларан эрдэбинээхтээтин буолла? Этэн көрөөхтөө. Баар, иккиэн көмөлөөн, тугу эмэ тобулуохпут. Марина ийэтин сүбэтин ылыммыт курдук, саната суох киниэхэ сыһан туран ытаамахтаата. Онтон арыһый уоскуйа быһыһыһын, ийэтэ кууспут илимилэриттэн сэрэнэн босхолонно. Халаатын сизбиттэн платогун таһааран хараһын уутун соттумахтаата уонна сорунуулаахтык хааман сылдьыһан тийэн, хомуот үрдүгэр турар хордуонка араамалаах Кууһума хаартыһкатын аһалан, эмээхсин иннигэр остуолга уурда. - Көр мань уонна үчүгэйдик толкуйдаа. Толкуйдаа да-а?.. - Дьэбдьиз бэркэ дыктиргээбит хараһыһын кыһыһын сирэин -хараһын одууласпахтаата. Онтон тугу да өйдөөмүкэ, уолун хаартыһкатын көрбөхтөөтө. - О-оттон, Кууһума дии...Онно туох толкуйа баарый?.. - Кимнээх маарынныһый?.. Эмээхсин букатын буюкулунна. -Маарынныһый да-а?.. Кимнээх-э?.. - Кыһыһын дыкти ыйытыһыларыгар туох эмэ быһаары ылаахты, Дьэбдьиз бу сырыһа кинини тонолууппаха уһуннук одууласта.

— КИҢИ УОННА СОКУОН —

Сэтинньи ыйтан туох сана уларыһыһылар буолаллара күүтүллэрий?

ЭКЭНИЗМИКЭ УОННА ҮП

- Күндү таастары эргитиһгэ Пробивной палата пошлина ылар буолуоҕа.
- Табаардар уонна өнөлөр агрегатордара каартанан ылар буолаллар.
- Сэтинньи 1 күнүттэн агрегатордар атыһалаһааччылар «Мир» каартанан төлөбүрдэрин ылаһалара ирдэнэр.
- Нолуок ирдэбиллэрин мөлтөтүүгэ сайабылыаннаһы биһии түмүктэнэр.
- Сэтинньи 30 күнүгэр дьобус уонна орто бизнес уонна урбаанньыкка нолуок төлөөһүнүн бөддьүбүн уһатан биһиригэ, бөддьүөхтөрүнэн быһалаан төлүүргэ, нолуогу уонна страховый усунуостары авансвай төлөөһүнүгэ сайабылыаннаһы биһии бөддьүө тохтуур.

СОЦИАЛЬНАЙ ЭЙГЭ

- Сэтинньи 1 күнүттэн 3-тэн 7 дизри саастаах оболордоох кыаммат ыаллар үбүнэн көмөнү ылаһалларыгар ирдэнэр докумуоннар испиһэктэрэ кыччыыр.

САЛААЛАРЫНАН

- Хостооччулар ыстараалтан куоттулар.
- Хаппаанһылар производство бырайыактыыр көрдөрүүтүн кэһиллиитин ыстарааһын куотунарга Роснедрга ниибэ, гаһы хостоочун сыллааһы таһымын аччаттар туһунан иһитиннэриини биһирихтээхтэр. Туттары бөддьүө сэтинньи ыйга түмүктэнэр.
- Биисинэскэ ирдэбили туруоруу сана быраабылалара үлэһиттэрэ.
- Биисинэскэ булгуччулаах ирдэбиллэр көрүлүөхтэрэ. Ол курдук сэтинньи 1 күнүттэн правовой уонна организационнай төрүт туһаныһылары уонна манньк ирдэбиллэри быһаарар сана сокуон күһүгэр кириһэбэ.
- 2019 сылга уонна тохсунньуттан алтынньы 1 күнүгэр дизри дьобус уонна орто урбаан субъектарын өйүүр туһунан сибидиэннэлэри хомуйуу сэтинньи 4 күнүгэр 2020 сылга түмүктэнэр.

ТЫРААНЫСПАР

- Сэтинньи 1 күнүттэн суолга саахал тахсыһытын туһунан электроннай иһитиннэриини

ханньк баһарар регионтан толоруоһа сөп.

- Кумааһы пааспары массыһа аны биһэрбэттар.
- Сэтинньи 1 күнүгэр бырабыһталыһыба уурааба күһүгэр кирир, онно сөп түбэһиннэрэн, кумааһы ПТС-тар сүппүт, туһаттан тахсыһыт буоллаһтарына, онугар саналар бэриллихтэрэ, итиэннэ графиктара барыта туолан, салгыы туһаныһаллар кыһа суох буоллаһына эмиз бэриллиһэ. Арасһыйаба онотуллубут, атын дойдуттан кэлбит массыһалары атыһалсыт дьон илимилэригэр ПТС ылаахтара суоҕа.
- Чааһынай грузовиктарга тахографтар баар буолуохтара.
- 3,5-тэн 12 туюннаба дизри маассалаах таһаһас таһар массыһаба ИП регистрация туох үлэһири дьон сэтинньи 30 күнүгэр дизри массыһаларын тахографынан хаачһыйаахтаахтар. Тизээччилэр оборудованиены баттаһан атыһалаһалларыгар, мастарыһкайдарга уочараттаан турбаттарын туһугар Тырааныспар министризистибэтэ түһүмэхтэрин араардылар.

ХАМСААБАТ БААЙ УОННА ОДЫХ

- Сэтинньи 1 күнүттэн сыллааһы 6,5%-наах чэпчэтиллээх ипотека салгыы үлэһиһэ.

ҮЛЭ ҮРЫНАГА

- Сэтинньи 30 күнүгэр электроннай кадровай докумуону толоруу эксперименигар кытты туһунан

хаппаанһылар сайабылыанһыларын ыһыы түмүктэнэр.

ТАБААРДАР УОННА СЫАНАЛАР

- Сигаретаны уонна шинаны маркировкаһыһын булгуччулаах буолла.
- Сэтинньи 1 күнүттэн 2020 с. шинаны онорон таһаарааччылар уонна таһан киллэрээччилэр шинаны тусла көрүннэринэн маркировкаһаһын, ону тэнэ киллэриһлэрин уонна оборудоттан таһаарыһы туһунан сибидиэннэлэри «Чизһинэй бэлиэ» систиэмэһэ киллэрэллэр. Ону таһынан сэтинньи 30 күнүгэр дизри фотокамералары (киинэ камераларыттан уонна цифровой тизһиниһкэттан ураты), фотоспыһканы уонна ламп-фспыһканы онорон таһаарааччылар уонна таһан киллэрээччилэр алтынньы 1 күнүгэр дизри онорбут, РФ аһалыт бородуукһуһатын булгуччу маркировкаһаан бүтэрэн, «Чизһинэй бэлиэ» систиэмэтигэр киллэрихтээх. Алтынньы 1 күнүн кэһиниһтэн РФ киллэриһлибит, ол эрэ бу даата инниһэ атыһалаһыһыт фототаһаардар 2020 сыл сэтинньи 1 күнүгэр дизри маркировкаһаһаахтаахтар. Ону таһынан сэтинньи 30 күнүттэн маркировкаһа суох таһа бородуукһуһата бүтэһиктээхтик сүтүөхтээх.
- Сэтинньи 1 күнүттэн Арасһыйа ЕГАИС-бэ маркировкаһа арығы бородуукһуһата устууканан учуокка толору көһүөбэ.

Хомуһан онордо Марфа ПЕТРОВА.

КОРОНАВИРУС ЧТО ЭТО ЗА БОЛЕЗНЬ?

КОРОНАВИРУСЫ — ГЕНЕТИЧЕСКИ БЛИЗКАЯ ГРУППА ВИРУСОВ, КОТОРЫЕ ЗАРАЖАЮТ ВЫСШИХ ЖИВОТНЫХ И ЧЕЛОВЕКА.

ЗАБОЛЕВАНИЕ, КОТОРОЕ ПОСЛЕДОВАЛО ВСЕОБЩЕЮ ПАНИКУ В ЯНВАРЕ 2020, ВЫЗВАНО КОРОНАВИРУСОМ 2019-NCOV.

02 СИМПТОМЫ

01

ВИРУС ПЕРЕДАЕТСЯ КАК ВОЗДУШНО-КАПЕЛЬНЫМ ПУТЕМ, ТАК И КОНТАКТНЫМ: НАПРИМЕР, ЧЕРЕЗ ПРИКОСНОВЕНИЕ ГРЯЗНЫМИ РУКАМИ К ГЛАЗАМ.

03

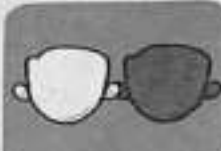
ПРОФИЛАКТИКА

ИСПОЛЬЗУЙТЕ МАСКИ ДЛЯ ЗАЩИТЫ ОРГАНОВ ДЫХАНИЯ

МОЙТЕ РУКИ ПЕРЕД ЕДОЙ И ПОСЛЕ ПОСЕЩЕНИЯ МНОГОЛЮДНЫХ МЕСТ

ИЗБЕГАЙТЕ ТЕСНОГО КОНТАКТА С ЛЮБЫМ, КТО ПРОЯВЛЯЕТ СИМПТОМЫ ОРЗ (КАШЕЛЬ, ЧИХАНИЕ)

УТОЧНЯЙТЕ ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКУЮ ОБСТАНОВКУ ПРИ ПЛАНИРОВАНИИ ПОЕЗДОК

— СУРУТУУ — 2021 —

2021 сыл бастакы ангаарыгар «САНА ОЛОХ» хаһыакка сурутуу бара турар

Почта нөүгө - 605,70 солк.

Альтернативнай (редакцияттан
кэлэн ылыы) - 420 солк.

Электроннай - 240 солк.

ЧУРАПЧЫ-

УСПУОРТ ТУОНАТА

ДУОЛАН

Маарыкчаан
ыччаттара

"БИИР СОМОБО"
медиа-бырайыак

ТИЭРГЭН

Торообут
соруугу

УЙГУ
КЫНАТА

Айар аргыс

РЕСПУБЛИКА САХА (ЯКУТИЯ)

Избирательная комиссия муниципального образования
«Хоттогинский наслег»

Выборы депутатов представительного органа муниципального образования 01 ноября 2020 год

РЕШЕНИЕ

«2» ноября 2020 г.

№ 27

О результатах выборов депутатов представительного органа
муниципального образования «Хоттогинский наслег»
«01» ноября 2020 года

На основании первых экземпляров протоколов №1 участковых избирательных комиссий №678,679 об итогах голосования на выборах депутатов представительного органа муниципального образования «Хоттогинский наслег» путем суммирования содержащихся в них данных, избирательная комиссия муниципального образования «Хоттогинский наслег» определила, что в выборах 37,63 % от числа избирателей, включенных в списки избирателей на момент окончания голосования.

Голоса избирателей, принявших участие в голосовании, распределились следующим образом:

за Ефимову Саргылану Ивановну подано — 179 голосов избирателей
за Иванова Иннокентия Афанасьевича подано — 178 голосов избирателей

за Кожурова Степана Егоровича подано — 92 голосов избирателей
за Корякина Егора Ивановича подано — 174 голосов избирателей
за Корякина Иннокентия Гаврильевича подано — 191 голосов избирателей

за Кузьмину Варвару Васильевну подано — 159 голосов избирателей
за Кузьмина Гаврила Гаврильевича подано — 159 голосов избирателей
за Маркова Федора Трофимовича подано — 199 голосов избирателей
за Павлова Андрея Даниловича подано — 141 голосов избирателей
за Петрова Эдуарда Николаевича подано — 183 голосов избирателей
за Пинигина Павла Гаврильевича подано — 115 голосов избирателей
за Поисеева Владислава Ивановича подано — 182 голосов избирателей
за Посельского Василия Васильевича подано — 213 голосов избирателей
за Федосеева Петра Михайловича подано — 132 голосов избирателей
за Флегонтова Ивана Ивановича подано — 152 голосов избирателей
за Чехордуну Елену Львовну подано — 147 голосов избирателей

В соответствии со статьей 62 Закона РС(Я) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», избирательная комиссия муниципального образования

«Хоттогинский наслег» РЕШИЛА:

1. Признать выборы депутатов представительного органа муниципального образования «Хоттогинский наслег» состоявшимися и действительными.

2. Утвердить протокол №1 от «1» ноября 2020 года и сводную таблицу избирательной комиссии муниципального образования «Хоттогинский наслег» о результатах выборов депутатов представительного органа муниципального образования «Хоттогинский наслег» по Хоттогинскому мандатному избирательному округу.

3. Считать избранными депутатами представительного органа муниципального образования «Хоттогинский наслег»:

Ефимову Саргылану Ивановну
Иванова Иннокентия Афанасьевича
Корякина Егора Ивановича
Корякина Иннокентия Гаврильевича
Кузьмину Варвару Васильевну
Кузьмина Гаврила Гаврильевича
Маркова Федора Трофимовича
Павлова Андрея Даниловича
Петрова Эдуарда Николаевича
Пинигина Павла Гаврильевича
Поисеева Владислава Ивановича
Посельского Василия Васильевича
Федосеева Петра Михайловича
Флегонтова Ивана Ивановича
Чехордуну Елену Львовну

4. Известить избранных депутатов представительного органа муниципального образования «Хоттогинский наслег».

5. Опубликовать данное решение на районной газете «Сана олох».

Г.П. ФИЛИПОВА,
председатель избирательной комиссии муниципального образования «Хоттогинский наслег».

Н.Г. МУРЗАКОВА,
секретарь избирательной комиссии муниципального образования «Хоттогинский наслег».

Чурапчын хаһыатын
СУРУТ! ААХ! СЭРГЭЭ! ТУҢАН!
Дойдун тыынынан угуттан!

Сэтгэний 9 күнэ Бэидиэнньик 06:00 - Новый день 12+ 10:00 - «Саха сирэ» информационная бизири 12+ 10:15 - Тыннаах дорбоон 12+ 11:00 - Дойдум дьоно 12+ 11:15 - Саха сирин ырыа айааччыларын тумсуутта 20 сылыгар. Ольга Иванова- Сидорович 6+ 11:45 — Бастын клип 12+ 12:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 12:15 - Саха сатаабатаба суох 12+ 12:45 — Бастын клип 12+ 13:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 14:00 - «Тэтим» радио 12+ 15:00 — «Бастын» спортивной шоу 12+ 16:00 - «Саха сирэ» информационная бизири 12+ 16:15 — «Бастын» спортивной шоу 12+ 17:00 - Актуальное интервью 12+ 17:15 - Тыннаах дорбоон 12+ 18:00 - «Якутия» инф. программа 12+ 18:15 - Эл Иитэ 12+ 19:00 - «Якутия» инф. программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ-Якутия» инф. программа 12+ 20:55 - «Офистар» ситком 12+ 21:30 - «100 лет на страже правопорядка». Праздничный концерт к 100-летию якутской милиции 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Сахаалы Youtube 23:45 — Бастын клип 12+ 00:00 - Талбан 12+ Сэтгэний 10 күнэ опуорунньук 06:00 — Новый день 12+ 10:00 - «Саха сирэ» информационная бизири 12+ 10:15 — Сээн сирэ 12+ 11:00 - Дойдум дьоно 12+ 11:15 - Саха сирин ырыа айааччыларын тумсуутта	10:15 - Эл Иитэ 12+ 11:00 - Дойдум дьоно 12+ 11:15 - Саха сирин ырыа айааччыларын тумсуутта 20 сылыгар. Валерий Ноев 6+ 12:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 12:15 - Саха сатаабатаба суох 12+ 12:45 — Бастын клип 12+ 13:00 - «Офистар» ситком 12+ 13:30 - «Саха Сирэ-Якутия» инф. программа 12+ 14:00 - «Тэтим» радио 12+ 15:00 - Талбан 12+ 16:00 - «Саха сирэ» инф. бизири 12+ 16:15 - Талбан 12+ 16:30 - Золотой фонд 12+ 17:00 - Актуальное интервью 12+ 17:15 - Золотой фонд 100-летье Л.Л. Габышева 12+ 18:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 18:15 — Сээн сирэ 12+ 19:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ-Якутия» инф. программа 12+ 20:55 - «Офистар» ситком 12+ 21:30 — Бастын клип 12+ 21:45 — Сээн сирэ 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Сахаалы Youtube 23:45 — Бастын клип 12+ 00:00 - Талбан 12+ Сэтгэний 11 күнэ сэрада 06:00 — Новый день 12+ 10:00 - «Саха сирэ» информационная бизири 12+ 10:15 — Сээн сирэ 12+ 11:00 - Дойдум дьоно 12+ 11:15 - Саха сирин ырыа айааччыларын тумсуутта	20 сылыгар. Мелодист Г. Никофоров 6+ 12:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 12:15 - Саха сатаабатаба суох 12+ 12:45 — Бастын клип 12+ 13:00 - «Офистар» ситком 12+ 13:30 - «Саха Сирэ-Якутия» инф. программа 12+ 14:00 - «Тэтим» радио 12+ 15:00 - Талбан 12+ 16:00 - «Саха сирэ» информационная бизири 12+ 16:15 - Талбан 12+ 16:30 - Золотой фонд 12+ 17:00 - Актуальное интервью 12+ 17:15 - Тыннаах дорбоон 12+ 18:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 18:15 - Аал-луук мас 12+ 19:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 20:55 - «Офистар» ситком 12+ 21:30 — Бастын клип 12+ 21:45 — Сээн сирэ 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Сахаалы Youtube 23:45 — Бастын клип 12+ 00:00 - Талбан 12+ Сэтгэний 12 күнэ чэппиэр 06:00 — Новый день 12+ 10:00 - «Саха сирэ» информационная бизири 12+ 10:15 - Аал-луук мас 12+ 11:00 - Дойдум дьоно 12+ 11:15 - Саха сирин ырыа айааччыларын тумсуутта 20 сылыгар. Марфа Данилова 6+ 12:00 - «Якутия» информационная программа 12+	12:15 - Саха сатаабатаба суох 12+ 12:45 — Бастын клип 12+ 13:00 - «Офистар» ситком 12+ 13:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 14:00 - «Тэтим» радио 12+ 15:00 - Талбан 12+ 16:00 - «Саха сирэ» информационная бизири 12+ 16:15 - Талбан 12+ 16:30 - Золотой фонд 12+ 17:00 - Актуальное интервью 12+ 17:15 - Тыннаах дорбоон 12+ 18:00 - «Якутия» инф. программа 12+ 18:15 — Сээн сирэ 12+ 19:00 - «Якутия» инф. программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 20:55 - «Офистар» ситком 12+ 21:30 — Бастын клип 12+ 21:45 — Сээн сирэ 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Сахаалы Youtube 23:45 — Бастын клип 12+ 00:00 - Талбан 12+ Сэтгэний 13 күнэ бэстисэ 06:00 — Новый день 12+ 10:00 - «Саха сирэ» информационная бизири 12+ 10:15 — Сээн сирэ 12+ 11:00 - Дойдум дьоно 12+ 11:15 - Ачыттар 12+ 12:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 12:15 - Саха сатаабатаба суох 12+ 12:45 — Бастын клип 12+ 13:00 - «Офистар» ситком 12+ 13:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 14:00 - «Тэтим» радио 12+	15:00 - Талбан 12+ 16:00 - «Саха сирэ» информационная бизири 12+ 16:15 - Талбан 12+ 16:30 - Золотой фонд 12+ 17:00 - Актуальное интервью 12+ 17:15 - Тыннаах дорбоон 12+ 18:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 18:15 - Золотой фонд 100-летье П.А. Степанова- Ламутского 12+ 18:45 - Туос ууһа. Е.С. Захарова-Кэтити 12+ 19:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 19:15 - Ырыа кизэйтэ 12+ 20:30 - «Саха Сирэ-Якутия» инф. программа 12+ 21:00 — Куорчак-шоу 12+ 21:45 - Кулинарный конкурс 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Сахаалы Youtube 23:45 — Бастын клип 12+ 00:00 - Золотой фонд ТВ 12+ Сэтгэний 14 күнэ субуота 06:00 - Саха итэҕэлэ 12+ 06:30 - Документальный фильм 12+ 07:00 - Концерт 12+ 09:00 — Истин илдьит 6+ 09:45 - Сахам сирин таптыбын! 12+ 10:00 — Сээн сирэ 12+ 10:45 - Эл Иитэ 12+ 11:30 - Сахаалы мультитар 12+ 12:00 - «Якутия» инф. программа 12+ 12:15 - Документальный фильм 12+ 12:45 - Кулинарный конкурс 13:30 - «Якутия»
---	--	--	--	---

Извещение о проведении открытого аукциона по продаже права на заключение договора купли-продажи земельных участков

Организатор: Администрация МО «Хатылский наслег»
Чурапчинский улус (район)
ЛОТ: 32 участка
Адрес: с.Харбала 1-я.
Начальная цена: по кадастровой стоимости
Размер задатка: 20% от начальной цены.
Период приема заявок: 05 ноября — 05 декабря 2020 г.
Дата, время и место проведения аукциона: 07 декабря 2020 г. 14:00 по местному времени с. Харбала 1-я, ул. Партизанская, д. 14.

Улууска ритуальной өнгө үлэлирин иһитиннэрэбит

Убаастабыллаах улууспут олохтоохторо, олохтуугар кини үөйбэтэх өгүүтүн хомолто ааннаан миэрэз баар суол, үгүспүт тугу гынаабы билбэккэ мунар-танар кыһалбата үөскүүр, Онно көмө, өйбүл буоларга Чурапчыбыт кинигар Карл Маркс аатынан уулусса 17 "Б" нүөмэрдээх аадырыска ритуальной өнгө араас көрүнүн толорорго сайаалка хомууабыт:

- Хоруот
 - Веноктар (сурук суруйуохха сеп);
 - Байыт эскииситинэн, кээмэйгитинэн эргилер араас көрүннэр;
 - Тимир бөтөнүнэн кутуллубут пааматынныктар;
 - Гранит матырыаалтан билижиктэр;
 - Харайы сизригэр туһаныллар: хоруобу ииннэ түһэр быалар, манан, кыһыл, хара өнгөөх сийдэс матырыааллар;
 - Сизрээ уонна өтүөз баллэз;
 - Бокунууку хаартыскатын угар араамка;
 - Иини хаһыт;
 - Мас остуолба (кириэс эмиз буолуон сеп);
 - Тас мас (тэбик);
 - Бокунууку таһаарыыга массыына көрүлүүн сеп.
- Ритуальной өнгөнү улууспут бары нэһиликтэригэр, байыт массыынабытынан тийэн оноробутун биллэрэбит. Тэрилтэ биримэстэ болдубо суох, түүннэри-күнүстэри үлэлиир.

Билсэр төлөпүөннүгү: 89644284393. С.И.

Бииргэ үөрэммит добордору, Болтонобо кылааһынан ыһырыт таһааран үлэлиллэригэр алтыспыт табаарыстара

ПЛАТОНОВ Степан Афанасьевич

ыарахан ыарыһтан олохтон туораабытынан кэргэнигэр Полинаба, оболоругар, сизнэригэр, аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Чурапчы орто оскулатын 1972 сыллаах выпуһа, табаарыстара.

Арыылаах нэһилигин Бочуоттаах олохтооҕо, Саха Өрөспүүбүлүкэтин тыа хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, тыа хаһаайыстыбатын туйгуна, таптыыр аҕабыт, эһэбит, убайыт, быраалпыт, күтүөлүт

БАРАШКОВ Иван Иннокентьевич

бу дьыл сэттин 4 күнүгэр күн сириттэн соһумардык барбытын диригник курутуйан, бары аймахтарыгар, табаарыстарыгар, бииргэ үлэлэһэн ааспыт, билэр дьонугар иһитиннэрэбит.

Дьиз кэргэнэ, оболоро, сизнэрэ.

Кутурбаммын тиздэллэр:

- Өр сылларга Субурускай аатынан, Чурапчы сохуостарга рөбүсчэйинан, Арыылааха "Ыал" бааһынай хаһаайыстыба алайаччытынан үлэлээбит Барашков Иван Иннокентьевич олохтон туораабытынан кэргэнигэр, оболоругар, чугас дьонугар Чурапчы улуунун тыа хаһаайыстыбатын салалтата.

- Барашков Иван Иннокентьевич өлөн олохтон туораабытынан кэргэнигэр, оболоругар, сизнэригэр, кийииттэригэр Троев Иванта, Федоров Николайга ОДКХ Чурапчытаагы филиалын Арыылаах учаастагын кэлэктибэ.

- Тапталлаах кэргэн, амарах аҕа, эйбэс эһэ Барашков Иван Иннокентьевич олохтон барбытынан кэргэнигэр, оболоругар, чугас дьонугар Арыылаах нэһилигин дьаһалтата, «Туску» НАД, кырдыабыстар сүбэлэрэ.

- Барашков Иван Иннокентьевич күн сириттэн күрэммитинэн кэргэнигэр Анна Дмитриевнаба, оболоругар, сизнэригэр, бииргэ төрөөбүттэригэр, чугас аймахтарыгар Арыылаахтан, Кытаанахтан, Чурапчыттан Поповтар, Пугачевтар.

- Тапталлаах аҕалара, эһэлэрэ, күтүөтэ Барашков Иван Иннокентьевич олохтон туораабытынан кэргэнигэр Анна Дмитриевнаба, оболоругар, сизнэригэр, кийииттэригэр, санаастарыгар Мария Дмитриевнаба Хатылыттан, Чурапчыттан Барашковтар.

- Күндү бырааттара, убайа, аҕалара, таайдара Барашков Иван Иннокентьевич күн сириттэн барбытынан кэргэнигэр Анна Дмитриевнаба, оболоругар, кийииттэригэр, күтүөттэригэр, сизнэригэр, чугас аймахтарыгар, доборторугар Арыылаахтан, Чурапчыттан, Мэнэ Хаҥаластан, Дьокуускайтан бары Барашковтар аймахтар.

- Барашков Иван Иннокентьевич олохтон туораабытынан кэргэнигэр Анна Дмитриевнаба, оболоругар, кийииттэригэр, күтүөттэригэр, сизнэригэр, кинилэр дьиз кэргэннэригэр армияба бииргэ сулууслалаабыт чугас доборторо: Ытык Күөлтэн Петр Толстоухов, Сылантан Яков Филиппов дьиз кэргэннэрэ.

--- ГИМС ИЗВЕЩАЕТ ---

Внимание "Тонкий лед"!

В связи с выпадением большого количества снежного покрова в период ледостава, с перепадами температуры наружного воздуха есть угроза возникновения несчастных случаев при переходе через водоем, выколке льда, рыбалке. В связи с этим настоятельно просим население соблюдать меры безопасности при нахождении на водоеме. Помните толстый снежный покров препятствует утолщению ледового покрова. Подождите установления допустимой толщины ледового покрова на водоемах.

Обязательно обозначайте вешками места выколки льда. Особую опасность представляет осенняя рыбалка на озерах (мунха) т.к. на водоем одновременно выходит большое количество людей. Организаторам такого вида рыбалки необходимо корректировать сроки рыбалки в зависимости от толщины льда.

Владельцам домашнего скота, лошадей необходимо уделить особое внимание до установления прочного ледового покрова.

Чурапчинский инспекторский участок ГИМС.

--- КЭРИЭСТЭБИЛ ---

ӨРҮҮ ӨЙДҮӨХПҮТ

бибилэтиэкэлээх.

Кыра эрдэбиттэн сүрэх ыарыһах буолан, экирэттигэр туран эмтэнэн, үйэтэ уһаата диибит. Элбэх добортордоох, кизн аймаҕы барытын кэрийэн билсэр, сонуннуур, түмэр эбит билигин санаатахпытна. Ону биһиги аара суолга охтуон, ыалдьан хаалыан дьиз буйсар-хаайсар этибит. Хата Вера Тааттаба баарбын, Аммаба баарбын дьиз төлөпүөннээн соһутара. Биридэ да тырааныспар кэтэһэ барбакка, суолга тахсан хаама турааччы; ону баара суол төрдүттэн массыынаба түбэспит буолааччы. Өссө ардыгар магистральнай трассаба тахсан, перекрестокка туран, хантан урут массыына кэлэр да онно барыам дьиз баран, уонча мүнүүтэ буолбат, хайы-үйэ наадалаах сиригэр айаанабытынан барар.

Олоххо олус актыыбынай позициялаах этэ, дьон-сэргэ, түөлбэ опобор, култуурунай тэрээһиннэргэ барытыгар кыттар этэ. Быйыл Кыайы 75 сылыгар хайаан да «Бессмертный полкаба» кыттыам дьиз кыһыны быһа аҕатын Влас Дмитриевич, Иван Дмитриевич, Семен Дмитриевич, хаартыскаларын онотторон, бэлэмнээн баран, ыарыһа бэргээн, итиэнэ харантыын мэхэйдээн, ыра санаата кыайан туолбата. Үсбиридэ төрөөбүт, тулайах уолаттар Аҕа дойдуну көмүскүүр сэригэ ыһырыллан баран, аҕата Сталинград анныттан инбэлиит буолан кэлбитэ, орто уол Иван үлэ фронугар сылдьан, 1946с. эргиллэбитэ, кыралара Семен Старый Руссаба бааһыран баран, госпитальга сытанэлбүтүн И.М. Павлов булан тилиннэрбитэ, дойдутугар сураба суох сүтэ дьиз биллэри кэлбитэ. Күн-бүгүн Биэрэбит онотторбут хаартыскаларынан кырдыабыс дьизбитигэр, убай быраат Григорьевтары үйэтитэн, Кыайы күнүгэр мемориальной дуоска оноттордубут. Биэрэбит сиппэтэх баҕа санаатын толордубут. Элбэх эрэллээх доборторо, табаарыстара Биэрэ орто дойдуттан барбытын истибэккэ хаалбыттар истэн-санаан, ахтан аастыннар дьиз суруйдубут.

Тапталлаах эдьийбит уһун уутугар сылаастык сымнаабыстык утуйдуң, бьдан дьылларга быраһаай.

Бииргэ төрөөбүттэрэ убайдара
Константин Власевич, Влас Власович,
санаһа Елена Харлампьевна, балтыга
Елена Власовна уонна кинилэр оболоро.

Григорьевтар, Антипиннар аймахтарга күндү килибит Григорьева Вера Власьевна 67 сааһыгар орто дойдуттан барбыта бу дьыл алтынны 27 күнүгэр 40 хонугун туолла.

Вера түөрт бииргэ төрөөбүттэргэ, Влас Дмитриевичка уонна Дария Николаевнаба үһүс обонон, бастагы кыһынан 1953 сыллааха от ыйын 7 күнүгэр күн сирин көрбүтэ. Ийэлэрэ ыарыһах буолан, Вера кыра эрдэбиттэн доруобуйата мөлгөөн, оокуоланы кыайан бүтэрбэтэ. Ийэлэрэ эрдэ өлөн, аҕатын балтытыгар Антипина (Григорьева) Елена Гаврильевнаба сыстан, Чурапчыга кинилэргэ олорон, эдьийин оболорун оболообута. Елена Гаврильевна көмөтүнэн уһуйаанга үлэбэ кирибэтэ. Онтон кини көһөн, инбэлиитинэн пенсияба тахсар дьизри үтүө суобастаахтык үлэлээбитэ. муоста сууйан, кинигэлэри абырааһан, быыллаан, бибилэтиэккэни бэстилинэһи сабан барара, аны ол кэнниттэн эдьийигэр Елена Гаврильевнаба баран, билиэт бысыһара, киниэ кэнниттэн кинотеатры хатаан, түүн добордордон дьылларигэр тийэллэрэ.

Вера Власьевна бу үлэтин үөрүүбүтүнэн олоххо актыыбынай позициялаах кини буолбута, элбэх добортордоох, аймахтардаах. Эдьийин сизнэриноболоспута. Бэйэтэ ыал да буолбатар, көрбүт оболоро: Антонина Аркадьевна, Анна Аркадьевна, Аграфена Аркадьевна бары, эдьийдэрин олобун тигэх күнүгэр дьизри көрө-истэн, бииргэ төрөөбүттэригэр көмөлөһөн, көмүс умуосун көтөхсөн, ытык кистэрин төлөөтүлэр. Оболорбутугар бииргэ төрөөбүтүт ааттарылтан махтанабыт. Вера бииргэ төрөөбүт кыра убайын Влас Власович оболорун эмиз оболоспута, сизн бырааттара, балтылара эдьийдэрин сүгэн-көтөһөн төрөөбүт буоругар, Одьулуунугар, олохтоох дьизтин-уотун онорон уһун уутугар саһардылар. Сизн быраалпыт Анатолий Петрович Сибиряковка махтанабыт - эдьийин олохтоох сирин, буорун үлэтин суос-собоһоһун сүрдээх үчүгэйдик онордо. Онон күндү килибит, эдьийдэрэ Вера астыннаба буолуо дьиз беҕах санаалаахпыт.

Биэрэ хара үлэһит буолуосуттан ону-маны муньар дьарыктаах этэ. Үйэтин тухары «Сана олох» хаһыаты добор оностон, онно тахсыбыт араас билэр дьонун туһунан ыстатыйалары кырыһыанан муньара, альбомга сыһыарара, сорохторун тус-туста тахсыбытын холбоон, танан иһэрэ, билигин бэйэтэ тусла устуоруйа. Кэлин коллекционердары кытта сылдьыан, дьону сөхтөрөр коллекцияламмыта. Олус астынан, коллекционердар быыстапкаларыгар кыттар. Сана тахсыбыт кинигэлэри экирэттигэр туран, атылаһан муньубут.

Чурапчы нэһилигин Бочуоттаах олохтооҕо, тыыл, үлэ бэтэрээнэ, СӨ Баһаарынай сулуоска туйгуна, СССР Ис дьыалатын, Баһаарынай, ЫБМ сулууслатын бэтэрээнэ, Чөл олобу пропагандалааччы, «Маарыкчаан» түөлбэ биир ытык кырдыаҕа

ДОРОФЕЕВ

Афанасий Дмитриевич

уһун ыарахан ыарыһтан олохтон туораабытынан кэргэнигэр Светлана Павловнаба, оболоругар, кийииттэригэр, сизнэригэр, хос сизнэригэр, чугас аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиздэбит.

«Маарыкчаан» ТОС

актыыһа, олохтоохторо.

Чурапчы улуунун Хатылы нэһилигиттэн төрүттээх Чурапчы, Горнай улуустарын, Хатылы нэһилигин Бочуоттаах олохтооҕо Россия үтүөлээх уонна бочуоттаах энергетигэ, СӨ норуотун хаһаайыстыбатын уонна «Якутэнерго» үтүөлээх үлэһитэ

ПРОКОПЬЕВ Поликарп Павлович

ыарахан ыарыһтан олохтон туораабытынан кэргэнигэр Розалия Ивановнаба, оболоругар, сизнэригэр, хос сизнэригэр дириг кутурбаммытын тиздэбит.

«Чурапчы нэһилигэ» МТ дьаһалтата.

Ньурба улуунун Ньурбанааньтан төрүттээх, педагогическай үлэ бэтэрээнэ, сарий кэмин обото

АФАНАСЬЕВА Александра Гаврильевна

ыарахан ыарыһтан олохтон барбытынан кыһыгар, бииргэ үлэлээбит кэлиэтигэригэр Антипина Марианна Прокопьевнаба, кини дьиз кэргэнигэр, бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Чурапчы улуунун үөрэбин салалтата, үөрэх үлэһиттэрин идэлээх сойуустарын улуустаагы кэмпитэ, улуус уһуйааннарын уонна оскуолаларын кэлэктиптэрэ.

Ген. диригэр - Н.М. СТРУЧКОВА.

Кыһабынай эрдэтигэр - Л.В. ГОРХОВА.

Кыһабынай эрдэтигэр солбуйааччы - Е.Г. МАКАРИНСКАЯ.

Эксперттэр сөкүлүгэр, сурук отдела - А.Н. ЗАХАРОВА.

Кэрэктэдиһкэр - С.А. ЖЕНДРИНСКИЙ, М.В. ПЕТРОВА.

Тапаччы - Л.К. ПОПОВА.

Бачаэттэһкэр - Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

Тэрийэн таһаарыһааччылар: СӨ Ыраабыстыыстыба, Саха Өрөспүүбүлүкэтин «Сана-ол» Сударыстыбанай автономнай тэрилтэтин «Сана олох» хаһыат эрдэтигэр
677000, Дьонунуой к. Ордонниидэ уул. 31, 124 кб.
тел/факс (411-2) 34-39-17 e-mail: sanaoloh@mail.ru
Российской Федерации Российскалар СӨ салалтыгыр 2020 с. Ыс ыйын 3 күнүгэр регистрацияламмыт нүмүрө - ПИ №ТУ14-00559.

Эрдэтигэр аадырыһа: 678670, Чурапчы сал., Карл Маркс уул., 25 "а".
Төлөпүөннөрүт: эрдэтигэр - 41-332, тапаччы - 41-265, 41-358.
E-mail: sanaoloh@mail.ru, e-mail: sanaoloh@mail.ru, e-mail: sanaoloh@mail.ru

Бачаэттэһкэр: № 83 (11738)

Кээмэй: 2 бач. лэпэс

Ахсаан 1850, Хаһыат сыһинта: 15

Директор - иһиттэр санаа редакция кутурбаммыт аадырыһа: 678670, Чурапчы сал., Карл Маркс уул., 25 "а".
Бачаэттэһкэр: 41-332, тапаччы - 41-265, 41-358.
E-mail: sanaoloh@mail.ru, e-mail: sanaoloh@mail.ru, e-mail: sanaoloh@mail.ru

Хаһыат бачаэттэһкэр бэриллэр графика: 15 х 00 м. Бачаэттэһкэр бэриллэр: 15 х 00 м. "Сана олох" редакциянай-издательскай холбоһука 05.11.2020 с. орсотка бачаэттэһкэр.

Типография аадырыһа: 678670, Чурапчы сал., Карл Маркс уул., 25 "а". Индекс: ПИ954, Хаһыат нэһилигэ иһиттэ: 678670, Чурапчы сал., Карл Маркс уул., 25 "а".